

od nje tudi naglo redijo. Toda čez nekoliko časa se jim tudi ta jéd uprè, da ostanejo brez vse poreje vedno v enakem stanu. Kdor jih hoče pa do dobrega spitati, naj ravná takole: Vzame naj ovsa za dva dni in naj ga dene v kako posodo in s soljo posuje, čez to pa nekoliko vode vlije. Ker se pa oves od mokrote koliko koliko napne, zato posoda ne sme polna biti. Prešiči, katerim se od te mešance po redu vsak dan nekoliko jesti dá, ostanejo ješči in požrejo vse, kar se jim le dá, ter se spita, da jih je lepo viditi.

„Neue landw. Zeitg.“

Zdravilska skušnja.

(Da mašoba tekne človeku in živini), trdita angleška zdravnik Simson in Thomsen tako-le: Delavci v fabrikah, kateri imajo z volno opraviti, so večidel prav zdravi. Volna, ki ima več ali manj mašobe ali oljnate stvari v sebi, k zdravju veliko pripomore ali s tem, da se je koža navzame ali pa morebiti tudi pljuča. Znano je, da se z oljem, ribjo mastjo itd. ozdravi marsikter bolnik, kateri hira, ker ga kri prav ne redí, kakor na priliko, pri bezgavkah (škrofelnih) itd.; zato ni čuda, ako delavec, ki v tako fabriko (volnarijo) pride, se kmalo poredí. Kaj takega pa se ne zgodi v fabrikah, ki imajo s pavolo opraviti.

Našim ženskam nekaj — pa brez zamere!

Grški modrijan Demonak je srečal enkrat gospó, ki je nališpana se šopirila po ulicah; na obrazu se ji je bralo, da je vsakemu hotla reči: „mene pogledite!“ Modri mož to viditi, stopi k nji in ji pošepeta na uho: „Prijetlica! to pred Vami nosila je ovca, pa vendar ni bila več kakor — ovca!“ — Današnji dan bi pač potrebovali veliko veliko Demonakov, da bi vsem ženskam, gospóskim in kmetiškim, šepetali na uho: „Nikar se ne šopirite z robo, ki jo na sebi nosite iz žlahne volne ali žide narejene: uno je nosila pred vami ovca, pa je vendar le — ovca bila, v to pa je zapreden bil črv in je le — črv ostal!“ Naše gospó v mestu in na kmetih res mislijo, da so zavoljo drage obleke kaj bolj obrajtane kot ovce ali židne gosence. Kako se motijo! Kakor da bi ne vedili, da to le ovcí in gosenci, fabriki in krojaču (žnidarju) čast dela, ne pa tistemu, kdor to robo na sebi nosi! Le možje in očetje so milovanja vredni, ki ženstvu tako robo kupujejo, in če ovca — ovca ostane, so pa oni oslički in ostanejo — oslički. To je čast, ki jim gré in ktero jim iz srea privošijo — pametni ljudje!

Jugoslavenska književnost.

Večkrat sem že čul, kako so nekteri mlajši gospodje tožili, da nimamo zmiraj kaj novega za branje.

Mali narodíci morajo v tem druge želje imeti kakor veliki. Mi Slovenci nimamo preveč časnikov, ker še pretrdno spijo meščani naši, ki imajo književnost zdržavati. Po takem bodimo prav zadovoljni, da imamo take dobre časnike, kakor jih vidimo izhajati v Ljubljani in Celovcu.

„Slovenski Glasnik“, izhajajoči letos kot mesečen list, prinesel je v prvem listu toliko raznovrstnih sestavkov, da more vstreči vsaki ne prenapeti želji; ima pesmic za pesniške srea, ima novelistične reči, posebno pa nam je drago in milo tudi iz domačih krajev najti pripoved. Nikdo ne verjame, kako pripovedi domačega zadržaja segajo globoko v srea. Pa pri listu, izhajajočem le redko, veljá zapomniti, da koliko mogoče sestavki ne segajo preveč na dolgo in široko, zatoraj se nam prvi zvezek toliko več dopada, ker nam obeta, da noben sestavek ne bo razdeljen v več zvezkov kot dva. — Poseben značaj ima pa letos dobiti ta list kot središče za izrazoslovje ali terminologijo šolskih knjig, ker razdeliv delo po željah osebnih mora se gledati na to, da

bo nekako edinstvo v izrazih. Sledeči, to je, drugi zvezek prinesel bo glavna pravila o slovenski terminologii, in pokus o jezikoslovni.

Živo ter živo tedaj priporočamo list, posebno pa šolski mladini; na vsaki gimnazii in posebno v ljubljanski morali bi ga viditi mnogo ter mnogo.

Od tiste strani pride nam letos še drugo darilo duševno, to je „Cvetje iz domačih in ptujih logov“. Da se nam zopet prikazuje nekaj „Viljem Tell“ iz največjega nemškega trageda, hvale je vredno. Še dražje nam je pa, da nam pride za tem tudi kaj iz večnega vira lepote vseobčne, to je, iz grškega na red; kdor je le malo kaj okusil Ksenofonta in božanstvenega Platona, radoval se bo temu početju, ter po mogočosti podpiral namen, ki nas vodi pravo pot, to je, da ne beremo samo prevodov iz nemškega jezika, ki ga že tako preveč vživamo, ampak tudi iz drugih jezikov, ki bodo prinesli naši književnosti novega gradiva. Najljubši pa so nam prevodi iz slovanskih narečij; zatoraj srčno bodi pozdravljeno „Cvetje“, ki nam obeta krasni prevod prekrasnega Smail Age Čengića. Prihodnje leto prinese nam morebiti kaj iz Kollara, Mickievića, Puškina.

Sedaj pa podamo iz 1. zvezka za pokušnjo odlomek Cegnarjevega prevoda sledeče vrstice:

Ribarček (poje v čolnu).

Smehljá se jezera kopel vabljiva,
Mladeneč na bregu v spanji počiva;
Začuje zvonjenje,
Brenkljanje sladkó,
Ko angeljske strune
U raji ljubó.

In ko se v presladkem veselji zbudi,
Srebrna mu prsi vodica škropí.

Doní iz globíne:
Ti, deček, si moj!
Spijočega vzamem
V globíne seboj.

Pastir (poje na planini).

Obvari vas Bog,
O solnčne višave!
Mora v nižave
Na zimo pastir.

Z dolín na višave, z višav u dolino;
Kukavica skliče nas na planino,
Ko zemljo odel bo mili rožni cvet
In pomlad zbudila studence spet.

Obvari vas Bog,
O solnčne višave!
Mora v nižave
Na zimo pastir.

Planinski lovec.

(prikaže se nasproti na visoki skali).

Višave grmijo in brv se šibi,
Al lovca ni groza strmečih čerí;
On smelo koraka
V ledene goré,
Kjer zemlja za pomlad,
Za brstje ne vé;

Ozira se pod-se v megleno morjé,
Al krajev ne loči, kjer mesta stojé.
Skoz predrte oblake
Mu svet se bleščí,
Globoko pod ного
Poljé zelení

(Pokrajina se premení; zgor se čuje zamolklo grmenje, sence in oblaki se podé čez pokrajino).

„Glasnoša“. Že lani smo rekli, da je ta list prvi praktično nastopil pravo pot, ktera nas Jugoslavene pribli-

žuje. Takrat smo tudi o napravi in cilju tega lista govorili, ter bi morali ponoviti, kar smo takrat rekli o njem. Kar je pa novega na tem listu, imamo še omeniti, in to je „Slovo i slika“, mesečna doklada, ki zadržuje kratke kritike o raznih jugoslavenskih delih in to takrat o „Nanosu“, „Zmaju sedmeroglavem“, o „Bogovičevih pripovedih“, o „Drotar-u“, „Nedjelku“; zatem širi oglase raznih časnikov in povabilo k predpisu na izdavanje zbirke dramatične: „Narodno kazališče“. Kako se pa žrtuje vredništvo „Glasonoš“, in to praktično, vidi se iz tega, da večkrat na mesec oglašuje s ceno vred razna štokavska in kajkavska dela, ki se morejo kupiti ali pa naročiti pri tistem vredništvu. — Živo tedaj priporočamo praktični in Slovencom toliko udani list, pisan v lahko razumljivi štokavščini.

J. M.

Přecechtělove zgodovinske podobe.

„Novice“ so prinesle lani naznanilo in kritiko slike (podobe) „Přihod sv. Cyrilla a Methuda“, ki jo je izdal gosp. profesor Přecechtěl v Peštu. Naj še zdaj enakemu poslu prostorček dajo in povejo slovenskemu svetu, da ravnokar je prišlo na dan njegovo tretje delo: „Prvni skupeni čechoslovanských Výtečnickův.“ Podobe so čisto, natančno in umetno risane, kakor koli „Přihod sv. Cyrilla a Methuda“, in sploh cela slika krasna. Kako je celo delo razredjeno, in da so slike iz prestarih podob posnete, najbolje pové

poziv na naročilo

prvega, drugega in tretjega skupenja: „Sině čechoslovanských Výtečnickův (slavitih mož). Počemši od Kosmas-a leta 1126, tjě do novejšje dobe izide celo delo sčasoma v 9 skupenjih (Gruppe) poleg starih podob. Na vsakem skupenji bode 15 podob z okrožnimi ozdobami ali lišpi. Prvo skupenje je izišlo mesca grudna pr. 1., drugo in tretje pride to leto na svetlo. Predplačilo na 1., 2. in 3. skupenje je 3 gold. 30 kr. nov. dn. Potem se cena zviša. — Vsaka slika je blizo tako velike oblike ko „Přihod sv. Cyrilla a Methuda“; ima četveri podpis v glavnih slovanskih narečjih: česki, jugoslavenski, ruski in poljski. Na sredini prvega skupenja je „Karel IV. císař Rímský, král Český, otec Vlasti † 1378“ prav izvrsten obraz. — Sedaj pa še čujte blagi namen gosp. Přecechtěla-a pri svojih delih. „Kar je v Čechoslovanskem slavni Palacký storil z zgodovino za oživiljenje in pospeševanje narodnega zavedenja, to — pravi g. izdatelj — jaz hočem, ako Bog pomaga, storiti z razjasnjevanjem, da, kar se v zgodovini čita in sliši, se tudi živo vidi. In tako hočem narod podučevati“. Blagor mu, ki se tako za narod znoji! Tudi slovenskemu ljudstvu ne bi ravno od kvara bilo tako početje zastran njegove zgodovine.

Krasne slike „Přihod sv. Cyrilla a Methuda“ in „Svato-pluk i sinvi“ mu bo tudi skoro mariboržka knjigarna g. Leyrer-jeva založila; marljivo toraj sezite po njih, Slovenci!

K. M. v M.

Stare slovenske pesmi. *)

Imam stare pesemske bukve, katerih prva polovica je tiskana, druga v rokopisu. Obsegajo pesme pobožne, nekatere gotovo že silno stare. Prva, tiskana polovica nima napisa; se je zgubil; druga polovica ima pa na čelu sledeči napis: „*Cantilenae variae partim antiquae, partim novae in hunc libellum transscriptae, ne pereant et oblivioni dentur, ut posteris devoto usui esse queant.*“ In h koncu podpis: „*Has cantilenas conscripsit in octobri 1733 Antonius Wider Parvista.*“

Pesme, ki so bile leta 1733 stare, so se do leta 1862

še bolj postarale. V poskušnjo Vam ponudim tukaj eno v pisavi izvirni. Jez je še nisem nikjer bral in ne slišal.

Fr. P—h.

Cantus alius de vanitate mundi.

Adducitur Astraea disceptans cum capitibus mundi.

1. Astraea.

Astraea nasnanu vprashanie ima
Zartliviz govori, nai odvert se da
Koku si ti vupash v' nebefsa ytée
Zesta je navarna vrata so tesne.

2. Epicurus.

V' nebefsa Gospud nie druge bo dial
Jest meni nebefsa na semli sim sbral
V teh isteh jest shiher prestranu shivim
Saguishan v Abrahamovim krilu sidim.

3. Astraea.

Odgovor preshalosten se nam gody
Dokler nam oben obstojezh krej ny
Nebu je odpertu, povei mi h' zhinu
Da bi se poflilsal nu voiskuval satu.

4. Dives.

Potreba kai meni je Boshieh nebefs
Vefsela na semli jest ushivam vfse zhes
Bel koker v' nebefsih se lastne suetlu
V teh skriniah denarje srebru nu slatu.

5. Astraea.

Kai mislish ô dusha de taku shivish
V' nebefsa na smislish pregreshnu sturish
Pres kluzha, kir je s' terplenia sturjen
Nobeden na bo v' nebefsa pushen.

6. Alexander ta veliki.

Sid taku mozhan na svetu ni bil
De bi ga s' voisko jest konzhal na bil
Sdei kir bi gdu meni nebefsa zaperl
Zhe niso odperte bo tiste prederl.

7. Astraea.

Velika h' nebefsam potrebna je muzh
Obeden teh istih ne premaga rekozh
Ampak kir premaga sam sebe poprei
Leta bo dofsegel isvoleni krej.

8. Machiavelus.

Pousod kir sem hodil v gosposkih gradeh
Vfsih sim bil povihshan, nu hvalen rizheh
Nebu mene, menem is svojo drushbo
Od vezhniga throna saverglu na bo.

9. Astraea.

Veliku shtemanie gosposke shlushbe
Maihinu plazhilo v nebefsih dobée
Sa krulove, boune, sa vboge je prou
Sa lazhe sa shene isvoleni stou.

10. Orpheus.

Musika v' vshesih je zartan lep glafs
Serze mi preusame zhloveshki vsak zhafs
S musiko premagal sim borshte polée
Krailestvo nebeshku bo k lonu moje.

11. Astraea.

Posemelska visha, ta posvetni glafs
H' pesmam se nagliham h' nebeshkim sen lafs
Zhe lih je poslushat na semli sladak
Na chori ne bode nebeshkim le tak.

12. Cicero ta sgovorni.

Sgovorna befseda moi jesik tekozh
Potrebim je dal srotizam pomozh

*

*) Presrčna hvala za poslano starico — tudi nam novico. Tudi gospodom v naši ces. knjigarnici je knjizica ta čisto nova reč. Ali bi jo nam ne hotli na ogled poslati? Vred.